

7/39/13.10.2025
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI

CANCELARIA PREȘEDINTELUI

Présidence 2025-2028

Dosar nr.4510A/2025

Def. Legislativ

Domnului

SORIN-MIHAI GRINDEANU

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDIȚIONALĂ
NR. 12995 / 12 NOV 2025

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR
PREȘEDINTE

Intrare Nr. 1/6573/94
20.25 Luna M Zila 12

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă comunicăm, alăturat, în copie, sesizarea formulată de Președintele României referitoare la neconstituționalitatea asupra Legii pentru completarea art.56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, precum și pentru modificarea art.5 alin.(1) din Legea nr.292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului. (PL-x/4/2023)

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 14 ianuarie 2026 (inclusiv în format electronic, la adresa de e-mail ccr-pdv@ccr.ro), ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 21 ianuarie 2026.

Vă asigurăm de deplina noastră considerație.

Prof.univ.dr. Elena Simina TANĂSESCU

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR
SECRETAR GENERAL
Nr. 2/5570/18
20.25 Luna 11 Zila 13

Calea 13 Septembrie nr.2, Sector 5, București, Palatul Parlamentului, Intrarea B1
Telefon: (+40-21) 414.21.00, Fax: (+40-21) 312.54.80
E-mail: cristina.titirisca@ccr.ro, www.ccr.ro

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

București, noiembrie 2025

**Doamnei ELENA-SIMINA TĂNĂSESCU
PRESEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE**

În temeiul dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 15 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, formulez următoarea

SESIZARE DE NECONSTITUȚIONALITATE asupra

Legii pentru completarea art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, precum și pentru modificarea art. 5 alin.

(1) din Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice si private asupra mediului

La data de 25 octombrie 2025, Parlamentul României a transmis Președintelui României, în vederea promulgării, Legea pentru completarea art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, precum și pentru modificarea art. 5 alin. (1) din Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului (Pl-x nr. 14/2023).

Legea are ca obiect de reglementare modificarea și completarea art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 în sensul instituirii posibilității ca, la solicitarea de către beneficiar, autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, apelor și pădurilor să poată dispune modificarea limitelor ariilor naturale

protejate prin scoaterea unor suprafețe din interiorul ariilor naturale protejate, dacă, pentru suprafețele respective, la data de 29 iunie 2007, erau aprobate, prin hotărâre a Guvernului sau decrete de stat, obiective de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice, obiectivele fiind în curs de execuție sau demarate anterior acestei date, în temeiul legislației în vigoare. De asemenea, prin legea transmisă la promulgare se modifică art. 5 alin. (1) din Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului, în sensul că regimul juridic instituit de acest act normativ nu se va aplica și proiectelor sau părților din proiectele care au ca obiectiv unic apărarea și securitatea națională ori reacția la situații de urgență, precum și proiectelor care contribuie la realizarea acestor obiective, din punct de vedere al securității naționale, desemnate astfel prin hotărâri ale Consiliului Suprem de Apărare a Țării și nici capacităților de producere sau transport a energiei electrice existente aflate în arii protejate, asupra cărora se efectuează lucrări de mentenanță, re tehnologizare sau modernizare a acestora.

Prin modalitatea de adoptare și prin conținutul său normativ, considerăm că Legea transmisă la promulgare a fost adoptată cu încălcarea unor norme și principii constituționale, respectiv art. 1 alin. (5), art. 15 alin. (2), art. 61, art. 75, art. 79, art. 119, art. 148 prin raportare la art. 35, art. 135 alin. (2) lit. e) și art. 53 din Constituție, pentru motivele expuse în cele ce urmează.

1. Încălcarea art. 148 prin raportare la art. 35 și art. 135 alin. (2) lit. e), precum și a art. 53 din Constituție

Încălcarea unor norme de drept european poate face obiectul controlului de constituționalitate potrivit art. 148 din Constituție raportat la art. 35 și 135 alin. (2) lit. e) din Constituție, incidente în prezenta sesizare.

Aderarea României la Uniunea Europeană a ridicat problema raportului de forță juridică dintre normele interne și cele ale Uniunii Europene și, în acest cadru, cu cele cuprinse în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, respectiv a interpretării date acestora de Curtea de Justiție a Uniunii Europene.

Sub acest aspect sunt incidente dispozițiile art. 148 din Constituție, care prevăd în alin. (2) prioritatea prevederilor tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și a celorlalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, față de dispozițiile contrare din legile interne.

Într-o serie de decizii, Curtea Constituțională a României (CCR) a statuat asupra obligațiilor autorităților publice rezultate din actul aderării, astfel:

Decizia CCR nr. 148/2003: *"Prin actele de transfer al unor atribuții către structurile Uniunii Europene, acestea nu dobândesc, prin înzestrare, o «supra competență», o suveranitate proprie. În realitate, statele membre ale Uniunii Europene au decis să exercite în comun anumite atribuții care, în mod tradițional,*

fin de domeniul suveranității naționale. Este evident că în actuala eră a globalizării problemicii omenirii, a evoluțiilor interstatale și a comunicării interindividuale la scară planetară, conceptul de suveranitate națională nu mai poate fi conceput ca absolut și indivizibil, fără riscul unei izolări inacceptabile. (...) statele membre ale Uniunii Europene au înțeles să situeze acquis-ul comunitar – tratatele constitutive ale Uniunii Europene și reglementările derivate din acestea – pe o poziție intermediară între Constituție și celelalte legi, atunci când este vorba de acte normative europene obligatorii”.

Decizia CCR nr. 58/2013: “Înlăturarea prin Legea nr. 299/2011 a unui mijloc procedural care permitea redeschiderea unor procese soluționate irevocabil, dar în cursul cărora s-a încălcat dreptul Uniunii Europene, mijloc care asigură aplicarea unitară a legislației europene, astfel cum trebuia aceasta interpretată încă de la intrarea sa în vigoare, este de natură să nesocotească obligația asumată de statul român prin Actul de aderare, obligație înscrisă în art. 4 alin. (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană și garantată prin art. 148 alin. (4) din Constituție”.

Decizia CCR nr. 104/2018: “În aplicarea art. 148 alin. (2) și (4) din Constituție, România aplică cu bună-credință obligațiile rezultate din actul aderării, neinterferând cu competența exclusivă a Uniunii Europene, și, astfel cum a stabilit în jurisprudența sa, în virtutea clauzei de conformare cuprinse chiar în textul art. 148 din Constituție, România nu poate adopta un act normativ contrar obligațiilor la care s-a angajat în calitate de stat membru (a se vedea Decizia nr. 887 din 15 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 191 din 15 martie 2016, parag. 75). [...] De asemenea, folosirea unei norme de drept european în cadrul controlului de constituționalitate ca normă interpusă celei de referință implică, în temeiul art. 148 alin. (2) și (4) din Constituția României, o condiționalitate cumulativă: pe de o parte, această normă să fie suficient de clară, precisă și neechivocă prin ea însăși sau înțelesul acesteia să fi fost stabilit în mod clar, precis și neechivoc de Curtea de Justiție a Uniunii Europene și, pe de altă parte, norma trebuie să se circumscrie unui anumit nivel de relevanță constituțională, astfel încât conținutul său normativ să susțină posibila încălcare de către legea națională a Constituției – unica normă directă de referință în cadrul controlului de constituționalitate”.

Legea dedusă controlului de constituționalitate aduce modificări OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, care transpune Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (Habitate) și Directiva 79/409/CEE a Consiliului din 2 aprilie 1979 privind conservarea păsărilor sălbatice (Păsări) și Legii nr. 292/2018, care transpune Directiva 2011/92/UE (EIA Directive) privind evaluarea efectelor anumitor proiecte asupra mediului.

Prin urmare, orice modificare adusă acestor acte ar fi trebuit să mențină compatibilitatea cu *acquis-ul* european, conform art. 148 din Constituție. Or, așa cum rezultă în continuare, cele două modificări propuse încalcă flagrant art. 148 din Constituție.

În primul rând, Articolul I din legea dedusă controlului de constituționalitate, prin care se completează prevederile art. 56¹ OUG nr. 57/2007, instituind posibilitatea modificării limitelor oricăror arii naturale protejate, contravine obligației de transpunere și aplicare în mod efectiv a dreptului comunitar, respectiv a Directivei 92/43/CEE (Habitat) și a Directivei 79/409/CEE (Păsări).

Sub un prim aspect, toate ariile naturale protejate, așa cum sunt ele definite de art. 5 din OUG 57/ 2007, intră sub incidența obligațiilor europene în materie de mediu, astfel, regimul lor de protecție fiind impus în primul rând de dreptul UE și nu numai de normele naționale.

Directiva 92/43/CEE (Habitat) și Directiva Păsări (79/409/CEE, actualizată prin 2009/147/CE), au fost transpuse integral în dreptul român prin OUG 57/2007, ceea ce înseamnă că rețeaua NATURA 2000 și categoriile naționale de arii protejate sunt guvernate de același cadru juridic european. Mai exact, preambulul OUG 57/2007 subliniază că dispozițiile acestor directive „*trebuie transpuse în legislația națională*”.

Directiva 92/43/CEE (Habitat) și Directiva 79/409/CEE (Păsări) impun constituirea rețelei Natura 2000 și instituirea unor măsuri speciale de protecție a habitatelor și speciilor țintă în UE. OUG 57/2007 transpune aceste directive, garantând astfel că habitatele și speciile de interes comunitar beneficiază de regim de protecție prioritar în legislația românească.

Prin urmare, orice modificare a limitelor, regimului sau integrității ariilor protejate trebuie să respecte cerințele stricte ale dreptului UE, aplicabile tuturor ariilor din categoria protejate.

Sub al doilea aspect, Directiva 92/43/CEE (Habitat) și Directiva 79/409/CEE (Păsări) impun, prin Art. 6 alin. (3), ca orice „*plan sau proiect*” susceptibil de a avea un efect semnificativ asupra unui sit Natura 2000 să fie autorizat numai dacă este cert că nu va produce efecte negative asupra integrității sitului.

CJUE a statuat, în repetate rânduri, că autoritatea competentă trebuie să dispună, în momentul autorizării, de certitudinea că planul sau proiectul nu va afecta negativ habitatul protejat.

De asemenea, CJUE a subliniat constant că simpla aprobare anterioară nu exonerează statul de obligația unei evaluări conforme cu standardele europene, dacă proiectul este reluat, modificat sau executat ulterior.

Articolul I din legea dedusă controlului de constituționalitate contravine în mod direct dispozițiilor art. 6 alin. (3) din Directiva 92/43/CEE, întrucât permite

modificarea limitelor ariilor naturale protejate, inclusiv a siturilor Natura 2000, fără nicio condiționare de realizarea unei evaluări adecvate a impactului asupra mediului.

Articolul I din legea dedusă controlului de constituționalitate instituie un mecanism de exceptare automată pentru proiectele de investiții hidrotehnice aprobate anterior aderării, eliminând obligația de analiză individuală a efectelor potențiale asupra integrității siturilor, în absența căreia nu poate exista certitudinea impusă de Directiva 92/43/CEE (Habitat).

Sub al treilea aspect, ariile naturale protejate de interes comunitar au fost desemnate în vederea implementării Directivei 92/43/CEE (Habitat) și a Directivei 2009/147/CE (Păsări).

Nicio lege națională nu poate desființa, reduce sau modifica limitele siturilor Natura 2000 stabilite potrivit dreptului Uniunii Europene, pentru că aceste situri fac parte dintr-un regim de protecție supranațional, obligatoriu, integrat în ordinea juridică a statelor membre. Orice normă internă care produce un asemenea efect încalcă art. 148 din Constituție, precum și dispozițiile art. 4, 9, 11 din Directiva 92/43/CEE (Habitat).

Odată ce un sit este înscris pe lista de situri de importanță comunitară (SIC), statul membru nu mai are competență să-i modifice limitele, regimul de protecție sau existența, decât printr-o procedură de declasare notificată și aprobată de Comisie.

În jurisprudența CJUE au fost reținute următoarele: „autoritățile competente din statele membre au obligația să propună Comisiei declasarea unui sit înscris pe lista SIC în cazul în care aceste autorități au fost sesizate cu o cerere din partea proprietarului unui teren inclus în acest sit care invocă degradarea acestuia din urmă din punctul de vedere al mediului, în măsura în care această cerere se întemeiază pe împrejurarea că, în pofida respectării dispozițiilor articolului 6 alineatele (2)-(4) din această directivă, situl respectiv nu mai poate în mod cert contribui la conservarea habitatelor naturale, precum și a faunei și a florei sălbatice sau la constituirea rețelei Natura 2000” (para 36) - *Cauza C-301/12 Cascina Tre Pini Ss v Ministero dell’Ambiente e della Tutela del Territorio e del Mare and Others*, 2014.

Astfel, după cum a subliniat avocatul general la punctul 28 din concluzii, dat fiind că înscrierea unui sit în listă dă naștere unei prezumții în temeiul căreia ansamblul sitului menționat prezintă o importanță pentru obiectivul de conservare a habitatelor naturale, precum și a faunei și a florei sălbatice, urmărit prin Directiva Habitat, propunerea unui stat membru de a reduce suprafața unui sit de pe listă impune dovada faptului că ariile în cauză nu prezintă un interes substanțial pentru realizarea acestui obiectiv la nivel național. În plus, Comisia trebuie să accepte și să pună în aplicare propunerea doar dacă ajunge la concluzia că aceste arii nu sunt necesare nici din perspectiva Uniunii în ansamblul său (para 36). - *Cauza C-281/16 Vereniging Hoekschewaards Landschap v Staatssecretaris van Economische Zaken*, 2017.

Prin urmare, prezenta legea dedusă controlului de constituționalitate nu poate anula sau suspenda regimul de protecție aplicabil ariilor protejate deja înființate, o astfel de modificare fiind contrară art. 148 Constituție.

Sub al patrulea aspect, Articolul I din legea dedusă controlului de constituționalitate încalcă dispozițiile art. 6 alin. (2)–(4) din Directiva 92/43/CEE (Habitat) care impune condiții stricte pentru autorizarea proiectelor cu efect negativ asupra siturilor: evaluarea adecvată, lipsa alternativelor, existența unor motive imperative de interes public major și măsuri compensatorii.

Articolul 6 din Directiva 92/43/CEE (Habitat) impune în special asupra ariilor protejate (Natura 2000) obligații stricte de evitare a deteriorării și de evaluare adecvată a planurilor și proiectelor care ar putea avea efecte asupra siturilor (alin. 2 și 3) și reglementează excepțiile prin alin. (4).

Art. 6 alin. (4) prevede că un proiect cu efect negativ dovedit poate fi realizat *numai în cazuri excepționale, în lipsa soluțiilor alternative și numai pentru motive imperative de interes public major*, cu obligația de a lua măsuri compensatorii pentru a proteja coerența rețelei Natura 2000. Până la îndeplinirea acestor condiții, orice proiect care „*ar afecta negativ integritatea sitului*” nu poate fi autorizat.

Astfel, Directiva 92/43/CEE (Habitat) condiționează derogarea de existența unei evaluări negative și de inexistența unor soluții alternative, plus motivarea imperativului de interes public major și compensarea pierderilor de habitat.

În mod expres, Art. 6 alin. (4) impune: (1) o „evaluare adecvată” prin care se constată că proiectul *ar avea efect semnificativ negativ*, (2) *lipsa altor soluții*, (3) *motive imperative de interes public major* (inclusiv economic, dar nu orice interes economic minor) și (4) *măsuri compensatorii* adoptate și comunicate Comisiei. Toate aceste condiții sunt cumulativ obligatorii.

Se constată că niciuna dintre aceste condiții nu este îndeplinită de textul actului normativ, întrucât Articolul I din legea dedusă controlului de constituționalitate nu prevede o evaluare de impact, nu justifică inexistența alternativelor, nu menționează motivele imperative și nici nu instituie măsuri compensatorii.

Jurisprudența CJUE (cauzele C-239/04, C-304/05, C-538/09) a sancționat constant astfel de derogări, nemotivate și care nu respectă standardele procedurale, în special atunci când proiectele se realizează fără o evaluare corespunzătoare a implicațiilor asupra habitatelor și fără informarea Comisiei, statuând obligațiile statului în aplicarea excepțiilor permise de Art. 6 alin. (4) din Directiva 92/43/CEE (Habitat).

În Cauza C-239/04, Comisia v. Portugalia, 2006, Curtea a constatat că: prin punerea în aplicare a unui proiect de *autostradă al cărui traseu traversează zona de protecție specială Castro Verde*, în *pofida evaluării negative a impactului asupra mediului și fără a fi demonstrat absența soluțiilor alternative pentru traseul în cauză*, Republica Portugheză nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul

articolului 6 alineatul (4) din Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, astfel cum a fost modificată prin Directiva 97/62/CE din 27 octombrie 1997. Or, Articolul I din legea dedusă controlului de constituționalitate nu examinează opțiuni alternative pentru proiecte (cum ar fi trasee diferite) și nu oferă justificarea cerută, ceea ce, după raționamentul CJUE, încalcă Art. 6 alin. (4).

În Cauza C-304/05, Comisia v. Italia, 2007, Curtea a constatat că prin autorizarea unor măsuri susceptibile să aibă un impact semnificativ asupra zonei speciale de protecție IT 2040044, Parco Nazionale dello Stelvio, fără a le supune unei evaluări adecvate a implicațiilor lor în lumina obiectivelor de conservare ale zonei; prin autorizarea unor astfel de măsuri, fără a respecta dispozițiile care permit realizarea unui proiect, în pofida unei evaluări negative a implicațiilor și în absența unor soluții alternative, numai din motive imperative de interes public superior și numai după adoptarea și comunicarea către Comisia Comunităților Europene a tuturor măsurilor compensatorii necesare pentru a asigura protejarea coerenței globale a rețelei Natura 2000; și prin neadoptarea de măsuri pentru a evita deteriorarea habitatelor naturale și a habitatelor speciilor, precum și perturbarea speciilor pentru care a fost desemnată SPA IT 2040044, Parco Nazionale dello Stelvio, Republica Italiană nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 6 alineatul (2) al Directivei 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, coroborat cu articolul 7 din aceeași directivă, precum și ale articolului 4 alineatele (1) și (2) din Directiva 79/409/CEE a Consiliului din 2 aprilie 1979 privind conservarea păsărilor sălbatice.

Astfel, CJUE a condamnat autorizarea unor lucrări în Parcul Național Stelvio fără evaluarea adecvată și fără a respecta Art. 6 alin. (4). În hotărâre, Curtea reține că proiectele pot fi autorizate "numai din motive imperative de interes public major și numai după adoptarea și comunicarea ... măsurilor compensatorii necesare pentru protejarea rețelei Natura 2000".

Articolul I din legea dedusă controlului de constituționalitate nu prevede „motive imperative” explicit și elimină și necesitatea oricăror măsuri compensatorii. Astfel, modificarea propusă subminează condițiile stricte pe care CJUE le impune unui proiect care afectează integritatea sitului.

În Cauza C-538/09, Comisia v. Belgia, 2011, Curtea a constatat că prin faptul că nu a impus efectuarea unei evaluări adecvate a impactului asupra mediului pentru anumite activități, supuse unui sistem declarativ, în cazul în care aceste activități sunt susceptibile să aibă un efect asupra unui sit Natura 2000, Regatul Belgiei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 6 alineatul (3) din Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică.

Astfel, CJUE a decis că exonerarea unor activități de la evaluarea de mediu (printr-un „scheme declarativ” național) contravine Art. 6 alin. (3). Hotărârea stabilește că Belgia nu a îndeplinit Art. 6 alin. (3) în măsura în care „*nu a impus realizarea unui studiu de impact adecvat pentru anumite activități ... supuse unei scheme declarative, deși aceste activități sunt susceptibile să producă efecte asupra unui sit Natura 2000*”.

Articolul I din legea dedusă controlului de constituționalitate propune o “schemă declarativă” – scoaterea automată din sit – fără studiu de impact. CJUE sancționează în cauza C-538/09 (Comisia v. Belgia, 2011) exact această modalitate de a ocoli evaluarea, astfel de derogări inserate în lege fiind ilegale.

În Cauza C-411/17 *Inter-Environnement Wallonie ASBL and Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen ASBL v Conseil des ministres*, 2019, Curtea a constatat că *Articolul 6 alineatul (3) din Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică trebuie să fie interpretat în sensul că măsurile precum cele în discuție în litigiul principal, împreună cu lucrările de modernizare și de aliniere la standardele actuale de securitate, reprezintă un proiect care trebuie să facă obiectul unei evaluări corespunzătoare a efectelor sale potențiale asupra siturilor protejate în cauză. Aceste măsuri trebuie să facă obiectul unei asemenea evaluări înaintea adoptării lor de către legiuitor. Împrejurarea că punerea în aplicare a măsurilor menționate presupune acte ulterioare, precum emiterea, în cazul uneia dintre centralele în cauză, a unei noi autorizații individuale de producție de energie electrică în scopuri industriale, nu este determinantă în această privință. Lucrările indisociabil legate de măsurile respective trebuie să facă de asemenea obiectul unei astfel de evaluări înainte de adoptarea acestora din urmă, dacă natura și efectele potențiale ale acestora asupra siturilor protejate sunt suficient de identificabile în acest stadiu, aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere.*

Astfel, articolul 6 alineatul (4) primul paragraf din Directiva 92/43 trebuie să fie interpretat în sensul că obiectivul de asigurare, în orice moment, a siguranței aprovizionării cu energie electrică a unui stat membru constituie un motiv crucial de interes public major în sensul acestei dispoziții.

De asemenea, articolul 6 alineatul (4) al doilea paragraf din directiva menționată trebuie să fie interpretat în sensul că, în cazul în care situl protejat care poate fi afectat de un proiect adăpostește un tip de habitat natural sau o specie prioritară – aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere – doar necesitatea de a elimina o amenințare reală și gravă de întrerupere a aprovizionării cu energie electrică a statului membru în cauză este de natură să constituie, în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, un motiv de siguranță publică în sensul acestei dispoziții.

Sub al cincilea aspect, OUG nr. 57/2007 prevede la art. 21 alin. (7) obligația respectării celui mai strict regim de protecție în cazul suprapunerii mai multor tipuri de arii protejate.

Majoritatea ariilor naturale protejate de interes național coincid cu situri Natura 2000, ceea ce implică aplicarea directă a regimului european. Așadar, o normă internă care permite modificarea acestor limite fără o procedură de declasare acceptată de Comisie încalcă direct dispozițiile art. 4, 9 și 11 din Directiva 92/43/CEE.

Sub al șaselea aspect, mecanismul de derogare propus prin Articolul I din legea dedusă controlului de constituționalitate inversează prioritățile impuse de dreptul european, privilegiind dezvoltarea economică în detrimentul conservării biodiversității. În lipsa unei evaluări adecvate, a unor motive imperioase și a măsurilor compensatorii, derogarea devine o excepție generală de la regimul european de protecție a mediului, ceea ce o face inaplicabilă și contrară jurisprudenței CJUE.

Sub un ultim aspect, Articolul I din legea dedusă controlului de constituționalitate care prevede excluderea unor subsecțiuni întregi de sit contravine scopului directivei (conservarea biodiversității în ansamblu). În absența excepțiilor justificate și compensate, dispoziția schimbă protecția de mediu în favoarea dezvoltării economice, denaturând „spiritul” Directivei 92/43/CEE (Habitat) și a Directivei 79/409/CEE (Păsări) care acordă protecție prioritară naturii.

În concluzie, Articolul I din legea dedusă controlului de constituționalitate încalcă în mod clar și sistematic dispozițiile Directivelor europene în materie de conservare a naturii, în special ale Directivei 92/43/CEE (Habitat) și ale Directivei 2009/147/CE (Păsări). Acesta prevede o modificare legislativă care permite reducerea sau redefinirea limitelor ariilor naturale protejate, inclusiv a siturilor Natura 2000, fără respectarea procedurilor prevăzute de dreptul european: fără evaluare adecvată a impactului asupra integrității sitului, fără justificarea inexistenței unor alternative, fără invocarea motivelor imperative de interes public major și fără adoptarea unor măsuri compensatorii corespunzătoare.

Totodată, textul propus instituie un mecanism de exceptare automată și generală pentru proiectele de investiții hidroenergetice, contrar jurisprudenței constante a CJUE, care impune evaluarea individuală și preventivă a fiecărui proiect. Prin aceste prevederi, Articolul I încalcă atât obligațiile asumate de România prin transpunerea acestor directive în legislația națională (OUG nr. 57/2007), cât și art. 148 din Constituție, care consacră preeminența dreptului Uniunii Europene asupra dreptului intern.

În al doilea rând, Articolul II din legea dedusă controlului de constituționalitate contravine obligației de transpunere și aplicare în mod efectiv a dreptului comunitar,

respectiv a Directivei 2011/92/UE privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (Directiva EIA).

Sub un prim aspect, Articolul II din legea dedusă controlului de constituționalitate instituie o excepție generală de la aplicarea Legii nr. 292/2018 (legea care transpune Directiva EIA pentru două categorii largi de proiecte: (i) proiectele declarate de Consiliul Suprem de Apărare a Țării (CSAT) ca având legătură cu apărarea și securitatea națională și (ii) toate capacitățile de producere sau transport a energiei electrice existente în arii protejate, aflate în lucrări de „mentenanță, re tehnologizare sau modernizare”.

Prin dispozițiile Articolul II din legea dedusă controlului de constituționalitate, se elimină, în mod general, cerința de evaluare a impactului asupra mediului (EIA) pentru o clasă întreagă de proiecte energetice, chiar și atunci când acestea se desfășoară în zone naturale protejate.

Astfel, această exceptare vizează categorii întregi de investiții, fără a limita aplicabilitatea derogării la cazuri punctuale sau justificate individual și nu respectă condiția fundamentală impusă de art. 2 alin. (4) din Directiva EIA, respectiv aplicarea derogării doar „în cazuri excepționale” și doar pentru „proiecte specifice”.

Așa cum subliniază în mod expres Ghidul Comisiei Europene din 2019 privind aplicarea excepțiilor în temeiul Directivei, aceste derogări nu pot fi instituite pentru categorii generale de proiecte, ci doar „pe bază de caz la caz” și cu respectarea tuturor condițiilor de fond și procedurale aferente.

Or, textul propus introduce o exceptare automată și permanentă pentru toate capacitățile de producere sau transport a energiei electrice existente în arii protejate supuse mentenanței, re tehnologizării sau modernizării, precum și pentru toate proiectele desemnate de CSAT ca având legătură cu securitatea națională. Acest caracter general și abstract al excluderii contravine în mod evident regimului limitativ de aplicare a derogărilor stabilit de Directivă.

Sub al doilea aspect, excepția propusă prin Articolul II din legea dedusă controlului de constituționalitate nu respectă condițiile impuse de Articolul 2 alin. (4) din Directiva EIA.

Articolul 2 alin. (4) din Directiva EIA prevede în mod clar că exceptările se aplică „în cazuri excepționale” și numai după îndeplinirea cumulativă a trei condiții procedurale: evaluarea unei alternative de analiză, informarea publicului și notificarea Comisiei Europene.

Pentru a putea beneficia de excepția prevăzută la art. 2 alin. (4) din Directiva EIA, statul membru trebuie să demonstreze că aplicarea integrală a procedurii EIA ar afecta scopul proiectului, iar respectarea cerințelor directivei ar fi imposibilă sau incompatibilă cu urgența ori interesul public justificat. Cu alte cuvinte, caracterul excepțional nu este suficient *per se*; trebuie dovedită imposibilitatea obiectivă a aplicării regulii.

7

Textul propus prin Articolul II din legea dedusă controlului de constituționalitate nu include nicio analiză care să demonstreze că respectarea EIA ar compromite obiectivele proiectelor vizate, nici nu condiționează excepția de existența unui pericol iminent sau a unei necesități de acțiune imediată. Se creează astfel un mecanism de exceptare necondiționat, fără fundament factual individualizat, ceea ce contravine principiului proporționalității consacrat de jurisprudența CJUE.

Sub un al treilea aspect, excepția propusă prin Articolul II din legea dedusă controlului de constituționalitate nu respectă cerințele procedurale stabilite de art. 2 alin. (4) lit. (a)–(c) din Directivă.

În mod expres, directiva impune ca în cazul aplicării unei derogări: (a) să se evalueze posibilitatea unei forme alternative de evaluare, (b) să se pună la dispoziția publicului interesat toate informațiile relevante și (c) să se notifice Comisia Europeană cu privire la decizia de exceptare și la motivele care o justifică, anterior emiterii consimțământului de dezvoltare.

Jurisprudența CJUE, în special cauza C-411/17 (Inter-Environnement Wallonie ASBL and Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen ASBL v Conseil des ministres, 2019), confirmă că excepțiile de la EIA sunt permise doar în situații excepționale, dacă există un risc „în mod rezonabil probabil” asupra unui interes major (precum siguranța aprovizionării cu energie electrică), dacă proiectul are caracter urgent și dacă sunt respectate obligațiile de notificare și transparență. Excepțiile trebuie justificate concret, într-un cadru procedural clar, ceea ce textul analizat omite în totalitate.

Niciuna dintre aceste garanții procedurale stabilite de Directiva EIA nu este prevăzută sau asigurată de textul normativ supus criticii, care se limitează la instituirea unei excluderi de principiu, fără niciun mecanism de control, de informare a publicului sau de notificare a Comisiei, încălcând astfel în mod vădit cadrul legal european.

Sub al patrulea aspect, Articolul II din legea dedusă controlului de constituționalitate ignoră și condiția impusă de art. 1 alin. (3) din Directivă, conform căreia pot fi exceptate doar acele proiecte care au ca unic scop apărarea sau reacția la situații de urgență, iar evaluarea de mediu ar compromite atingerea acestor scopuri.

Comisia Europeană a precizat că această derogare este valabilă doar dacă proiectul are în mod exclusiv scopul apărării sau al reacției la urgențe și nu include proiecte cu caracter mixt ori cele care doar contribuie indirect la obiectivele respective.

Or, Articolul II din legea dedusă controlului de constituționalitate extinde excepția și la proiecte care doar „contribuie” la obiective de securitate națională, desemnate prin hotărâri ale CSAT, nefiind limitate la scopuri exclusive. Așa cum a reținut și CJUE în cauza C-435/97 (Bolzano), o astfel de excludere trebuie

interpretată strict și este admisibilă doar dacă proiectele servesc în principal apărării naționale, ceea ce nu este cazul aici.

Sub un al cincilea aspect, Anexa II la Directiva EIA – transpusă fidel prin Anexa nr. 2 la Legea nr. 292/2018 – prevede expres că instalațiile industriale pentru producerea energiei electrice și lucrările aferente trebuie supuse procedurii EIA, inclusiv în cazul lucrărilor de re tehnologizare sau modernizare.

Prin urmare, Articolul II din legea dedusă controlului de constituționalitate înlătură *de facto* aplicarea Directivei EIA pentru o întreagă categorie de proiecte enumerate expres în anexa directivei, contrar principiului conform căruia nicio normă națională nu poate reduce nivelul de protecție stabilit printr-un act european cu caracter obligatoriu.

Sub un al șaselea aspect, este esențial de subliniat că orice normă internă contrară unei directive europene aplicabile direct în dreptul național încalcă art. 148 alin. (2) și (4) din Constituție.

Aceste dispoziții constituționale consacră preeminența dreptului Uniunii Europene asupra celui național în cazul normelor cu caracter obligatoriu. Adoptarea unei excepții generale și permanente de la evaluarea de mediu echivalează cu o anulare parțială a efectelor Directivei EIA în dreptul român, situație ce atrage o evidentă neconstituționalitate a normei.

Sub un ultim aspect, consecințele juridice ale acestei încălcări sunt semnificative: Parlamentul nu mai garantează aplicarea efectivă a Directivei 2011/92/UE, se încalcă prioritatea dreptului UE, iar România devine susceptibilă de declanșarea unei proceduri de infringement din partea Comisiei Europene, conform jurisprudenței constante a CJUE. Această situație generează o incompatibilitate directă cu dreptul Uniunii și cu obligațiile constituționale asumate de statul român.

În concluzie, Articolul II din legea dedusă controlului de constituționalitate introduce o derogare generală, nepermisă de Directiva EIA, ignoră condițiile și obligațiile procedurale prevăzute expres de actul european, elimină fără temei proiecte din domeniul energetic din sfera evaluării de mediu, în contradicție cu Anexa II a Directivei EIA și cu jurisprudența CJUE. Această derogare nesocotește atât legislația unională, cât și art. 148 din Constituție, motiv pentru care se constată neconstituționalitatea sa.

Constituția garantează dreptul tuturor la un mediu sănătos, obligație pe care statul trebuie să o ocrotească, art. 35 din Constituție instituind o obligație pozitivă a statului: de a adopta și menține un cadru normativ care să asigure protecția efectivă a mediului.

Orice act normativ care reduce nivelul de protecție deja asigurat prin legea în vigoare constituie o regresie legislativă nepermisă, întrucât contravine obligației statului de a conserva și îmbunătăți standardele de protecție a mediului.

8

Art. 53 din Constituție permite restrângerea exercițiului unor drepturi doar în condiții stricte (prin lege organică, pentru motive de importanță generală), numai în măsura în care sunt necesare și cu respectarea principiului proporționalității.

În primul rând, Articolul I din legea dedusă controlului de constituționalitate prin care se completează prevederile art. 56¹ OUG nr. 57/2007, instituind posibilitatea modificării limitelor oricăror arii naturale protejate, contravine art. 35 și art. 53 din Constituție.

Sub un prim aspect, ariile naturale protejate, inclusiv cele parte din rețeaua Natura 2000, sunt obiective de interes național și comunitar, fiind protejate prin regim juridic de drept public, indiferent de eventuale decizii administrative interne privind desemnarea unor proiecte ca fiind de interes pentru apărarea sau securitatea națională.

Protecția patrimoniului natural al statului nu poate fi înlăturată decât în condiții extrem de restrictive, conforme principiului proporționalității și al prevenirii riscurilor ecologice majore.

Sub al doilea aspect, Articolul I din legea dedusă controlului de constituționalitate permite modificarea automată a limitelor ariilor protejate în favoarea unor proiecte hidroenergetice, fără justificare de interes public major, fără evaluare de impact și fără demonstrarea inexistenței alternativelor.

O astfel de măsură constituie o restrângere masivă a dreptului fundamental la un mediu sănătos, în sensul art. 35 din Constituție, și încalcă limitele permise ale art. 53, întrucât: nu urmărește un scop legitim recunoscut constituțional (precum sănătatea publică sau ordinea publică); nu este necesară într-o societate democratică (în lipsa unei analize a alternativelor) și nu este proporțională (restrângerea afectează însăși substanța dreptului, prin reducerea ireversibilă a suprafețelor protejate).

Sub al treilea aspect, jurisprudența CCR a reiterat constant că protecția mediului constituie o obligație pozitivă a statului, iar existența și coerența rețelei de arii naturale protejate este „element-cheie” pentru realizarea dreptului la un mediu sănătos garantat de art. 35 din Constituție. O lege care „înlătură protecția pe care trebuie să o acorde ariilor protejate” încalcă prioritatea ariilor protejate față de orice alte obiective și principiul precauției, amenințând efectiv integritatea ecosistemelor și, indirect, dreptul constituțional la mediul sănătos.

De asemenea, CCR a subliniat că orice măsură legislativă în favoarea unor interese economice trebuie echilibrată de obligația statului de a ocroti mediul și de a îmbunătăți calitatea vieții, or, dispoziția introduce o restrângere a drepturilor fundamentale (atât ale populației la un mediu curat, cât și ale generațiilor viitoare) depășind limitele constituționale ale art. 53.

Astfel, o modificare legislativă prin care proiectele hidroenergetice pot ignora existența ariilor naturale protejate deja constituite contravine Constituției, dreptului

mediului național și european, precum și obligațiilor internaționale asumate de România.

Această abordare este relevantă din două perspective majore: pe de o parte, are aptitudinea de a submina statul de drept, creând un precedent periculos în care nerespectarea legii nu este sancționată, iar ulterior este validată prin modificări legislative ad-hoc, în contra principiilor legalității și securității juridice; pe de altă parte, afectează protecția mediului și drepturile fundamentale ale cetățenilor, prin eliminarea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului și exceptarea de la studiile impuse de Directiva Habitate, ceea ce suprimă orice garanție științifică de prevenire a riscurilor ecologice majore, afectând dreptul fundamental la un mediu sănătos.

Sub al patrulea aspect, prin exceptarea proiectelor hidroenergetice de la evaluarea efectelor asupra siturilor Natura 2000 și prin eliminarea obligației de a adopta măsuri compensatorii, legea dedusă controlului de constituționalitate încalcă standardele stabilite prin Directiva 92/43/CEE (Habitat) și confirmate de CJUE, inclusiv în cauza C-411/17 (*Inter-Environnement Wallonie ASBL and Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen ASBL v Conseil des ministres*, 2019).

CJUE a stabilit că orice proiect care afectează un sit Natura 2000 poate fi autorizat doar dacă: există o evaluare adecvată care demonstrează impactul negativ, nu există alternative mai puțin dăunătoare, există motive imperative de interes public major, se iau măsuri compensatorii care mențin coerența rețelei Natura 2000.

Niciuna dintre aceste condiții nu este îndeplinită de textul propus, iar absența compensațiilor echivalente și a controlului Comisiei Europene face inaplicabilă excepția invocată. Un exemplu clar îl constituie cauza C-538/09 (Comisia c. Belgia), unde CJUE a sancționat exceptarea automată de la evaluare de mediu prin norme naționale.

Sub al cincilea aspect, modificarea propusă produce un efect de „declasare mascată” a ariilor naturale protejate, fără o procedură oficială de reclasificare agreată de Comisia Europeană, încălcând astfel atât dreptul UE, cât și prevederile constituționale.

În acest sens, CJUE a statuat în cauza C-281/16 (*Vereniging Hoekschewaards Landschap v Staatssecretaris van Economische Zaken*, 2017) că statele nu pot reduce suprafața unui sit Natura 2000 decât dacă dovedesc că respectivele zone nu mai au valoare ecologică, iar modificarea este aprobată de Comisie.

Sub un ultim aspect, Articolul I din legea dedusă controlului de constituționalitate creează un precedent periculos din perspectiva statului de drept: permite validarea legislativă a unor intervenții neconforme anterior, prin derogări retroactive, fără respectarea principiilor legalității, securității juridice și protecției drepturilor fundamentale.

În concluzie, Articolul I din legea dedusă controlului de constituționalitate, prin care se modifică art. 56¹ din OUG nr. 57/2007, încalcă dispozițiile art. 35 și art. 53 din Constituție. Dispoziția permite modificarea automată a limitelor ariilor naturale protejate, inclusiv a siturilor Natura 2000, fără evaluare de impact, fără justificare bazată pe motive imperative de interes public major și fără adoptarea unor măsuri compensatorii – încălcând astfel principiul precauției și garanțiile esențiale ale protecției mediului. Această intervenție legislativă restrânge dreptul fundamental la un mediu sănătos în lipsa unei justificări constituționale valide, întrucât nu este proporțională, nu este necesară și nu urmărește un scop legitim în sensul art. 53 Constituție. Mai mult, afectează însăși substanța dreptului la mediu prin eliminarea protecției juridice a unor ecosisteme deja desemnate, ceea ce contravine angajamentelor internaționale și dreptului european în materie de conservare a naturii.

În al doilea rând, Articolul II din legea dedusă controlului de constituționalitate contravine art. 35 și 53 din Constituție.

Sub un prim aspect, Articolul II din legea dedusă controlului de constituționalitate instituie o excepție generală și necondiționată de la aplicarea Legii nr. 292/2018. Această formulare are ca efect excluderea *de plano* a acestor activități de la evaluarea impactului asupra mediului, fără nicio analiză prealabilă a riscurilor și fără criterii restrictive sau de control.

Sub al doilea aspect, o astfel de derogare contravine în mod direct art. 35 din Constituție, care garantează dreptul oricărei persoane la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic. Evaluarea impactului asupra mediului este mecanismul juridic esențial prin care acest drept fundamental este garantat și pus efectiv în aplicare. Eliminarea obligației de evaluare pentru o categorie întreagă de proiecte înlătură tocmai acest instrument de prevenție și protecție.

Sub al treilea aspect, excepția instituită prin Articolul II din legea dedusă controlului de constituționalitate nu este justificată de un scop clar definit și nu respectă principiile prevăzute de art. 53 din Constituție. Nu există nicio demonstrație că toate proiectele vizate ar fi indispensabile pentru apărarea sau siguranța națională în sensul restrâns al termenului constituțional. Mai mult, textul legii nu face nicio trimitere la motive imperative de interes public major și nu impune vreo analiză a proporționalității sau a existenței unor alternative, condiții cumulative prevăzute de jurisprudența Curții Constituționale și de dreptul european.

Sub al patrulea aspect, dispoziția contravine principiului prevenirii consfințit în legislația europeană și în jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE).

Excluderea proiectelor de modernizare sau re tehnologizare din procedura de evaluare a impactului asupra mediului este incompatibilă cu Directiva EIA

(2011/92/UE) și cu Directiva 92/43/CEE (Habitat), care impun evaluarea individuală a fiecărui proiect cu potențial efect asupra ariilor protejate.

În cauza C-411/17 (Inter-Environnement Wallonie ASBL and Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen ASBL v Conseil des ministres, 2019), CJUE a statuat expres că lucrările de modernizare și rețehnologizare intră în sfera obligației de evaluare, chiar dacă proiectul este aprobat anterior.

Sub al cincilea aspect, eliminarea completă a evaluării de mediu pentru aceste proiecte are ca efect o diminuare semnificativă și nejustificată a standardului de protecție constituțională. Odată cu înlăturarea acestei proceduri, dispare controlul științific și tehnic asupra riscurilor pentru ecosisteme, ceea ce expune comunitățile locale și biodiversitatea unor pericole ireversibile. Astfel, măsura afectează însăși substanța dreptului la un mediu sănătos, ceea ce nu este permis nici măcar în situații excepționale.

Sub un ultim aspect, jurisprudența CCR a subliniat că restrângerea exercițiului unui drept fundamental trebuie să fie proporțională, necesară într-o societate democratică și justificată de un interes public major real, ceea ce prezenta reglementare nu identifică. În plus, în lipsa unor garanții compensatorii sau a unei analize de risc, norma creează un vid de protecție incompatibil cu obligațiile constituționale și internaționale în materie de mediu.

În concluzie, Articolul II din legea dedusă controlului de constituționalitate, care instituie o excepție generală de la aplicarea Legii nr. 292/2018 pentru proiectele legate de apărare, securitate națională sau lucrări de rețehnologizare/modernizare în ariile naturale protejate, încalcă art. 35 din Constituție, prin suprimarea unui mecanism esențial de garantare a dreptului fundamental la un mediu sănătos: evaluarea impactului asupra mediului.

Totodată, această derogare nu respectă cerințele stricte prevăzute de art. 53 din Constituție privind restrângerea exercițiului unui drept fundamental – nu este justificată de un scop clar definit, nu este necesară, proporțională și nici însoțită de garanții procedurale. În absența unei evaluări de impact, orice risc ecologic semnificativ devine imposibil de prevenit sau corectat. Prin urmare, Articolul II din legea trimisă la promulgare este neconstituțional.

2. Încălcarea art. 1 alin. (5) și a art. 119 din Constituție

Articolul II din legea dedusă controlului de constituționalitate contravine în mod evident prevederilor art. 119 din Constituție, atât prin conținutul său normativ, cât și prin efectele pe care le generează asupra regimului juridic al Consiliului Suprem de Apărare a Țării (CSAT). Potrivit art. 119 din Constituție, CSAT are un rol de coordonare strategică a activităților privind apărarea țării și securitatea

națională, fără a avea atribuții de legiferare sau de exceptare de la aplicarea unor norme legale în vigoare, în special a celor ce țin de protecția mediului.

Legea nr. 415/2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării, precum și Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României, nu stabilesc în sarcina CSAT atribuții privind desemnarea unor proiecte care contribuie realizarea apărării, securității naționale ori reacției la situații de urgență, drept urmare, proiectul de lege transmis pentru promulgare (lege ordinară) nu poate trasa responsabilități suplimentare în sarcina Consiliului, a cărui activitate este reglementată prin legi organice.

Astfel, *sub un prim aspect*, Articolul II din legea dedusă controlului de constituționalitate conferă CSAT o competență nouă, cu caracter executiv și normativ, aceea de a desemna proiecte ca fiind de securitate națională cu efectul excluderii lor de la aplicarea Legii nr. 292/2018 (lege de transpunere a Directivei EIA).

Acest aspect este neconstituțional, luând în considerare atât prevederile art. 4 din Legea nr. 415/2002, cât și jurisprudența Curții Constituționale (Decizia nr. 1008/2009 și Decizia nr. 221/2020), potrivit cărora regimul juridic al instituțiilor fundamentale ale statului, precum CSAT, nu poate fi modificat decât prin lege organică, conform art. 73 alin. (3) lit. e) din Constituție. Or, legea dedusă controlului de constituționalitate este o lege ordinară, ceea ce face intervenția legislativă inadmisibilă din punct de vedere constituțional.

Sub al doilea aspect, atribuirea către CSAT a unei competențe care afectează aplicabilitatea directivelor europene în domeniul protecției mediului (EIA, Habitate, Păsări) depășește mandatul constituțional al CSAT, de coordonare, și transformă acest organism într-un decident executiv cu prerogative asupra unor drepturi fundamentale.

Această extindere de rol contravine nu doar art. 119, ci și principiului legalității și al separației puterilor în stat. În mod concret, CSAT ajunge să fie autoritatea care decide dacă un proiect mai este supus sau nu evaluării de mediu, substituindu-se astfel autorităților de mediu competente.

În concluzie, Articolul II din legea dedusă controlului de constituționalitate încalcă prevederile art. 119 din Constituție, prin conferirea nejustificată și neconstituțională a unor competențe decizionale CSAT în afara cadrului său legal de funcționare, afectând regimul instituțional al unei autorități publice fundamentale. Orice modificare de acest tip ar trebui să fie reglementată prin lege organică și cu respectarea principiilor constituționale privind separația puterilor, legalitatea și protecția mediului.

Dintr-o altă perspectivă, menționăm că potrivit art. 2 lit e) din Legea nr. 292/2018, noțiunea de "proiect" este definită ca "executarea lucrărilor de construcții sau a altor instalații ori lucrări, precum și alte intervenții asupra

cadrelui natural și peisajului, inclusiv cele care implică exploatarea resurselor minerale". Or, din punct de vedere al aplicării *de facto* a noii reglementări, precizăm că CSAT nu poate iniția executarea lucrărilor de construcții sau a altor instalații ori lucrări, acestea fiind subsumate competențelor Guvernului, prin ministerele de resort, astfel că numai inițiatorul, în raport de natura, importanța, scopul și efectele construcției/lucrării poate aprecia că aceste proiecte contribuie la realizarea apărării sau securității naționale, solicitând avizul Consiliului, în baza art. 4 lit. d) din Legea nr. 415/2002.

Prin analogie, se poate observa că, la art. I din legea criticată, cu referire la art. 56¹ alin. (8) din OUG nr. 57/2007, este utilizată sintagma „*obiective de investiții, aprobate prin hotărâre a Guvernului sau decret de stat*”.

Totodată, subliniem că identificarea infrastructurilor critice naționale (care, conform definiției legiuitorului, cuprind, inclusiv, proiectul unui obiectiv strategic de interes național a cărui construcție este imperios necesară pentru salvagardarea interesului național) se realizează de către autoritățile publice responsabile, iar desemnarea acestora se aprobă prin hotărâre a Guvernului, cu avizul Consiliului Suprem de Apărare a Țării, în conformitate cu dispozițiile OUG nr. 98/2010 *privind identificarea, desemnarea și protecția infrastructurilor critice*.

De asemenea, sintagma „*proiectelor care contribuie la realizarea acestor obiective, din punct de vedere al securității naționale*” este ambiguă, echivocă, întrucât nu rezultă cu claritate care sunt aceste „*obiective*” la care face trimitere (din prima teză a textului reiese că obiectivul unic este reprezentat de apărare, securitatea națională sau reacția la situații de urgență).

Interpretarea literală a textului de lege relevă faptul că termenul de „*obiectiv*”, folosit la art. II din legea criticată, în prima teză a textului de la art. 5 alin. (1) din Legea nr. 292/2018, respectiv „*proiectelor sau părților proiectelor care au ca obiectiv unic apărarea și securitatea națională ori reacția la situații de urgență*” implică sensul de scop/țel/țintă al/a respectivelor proiecte (și anume, scopul unic al acestor proiecte vizează apărarea, securitatea națională ori reacția la situații de urgență) și nu înțelesul militar al termenului, de locație/imobil de interes pentru apărarea sau securitatea națională.

Față de cele de mai sus, din perspectiva exigențelor normelor de tehnică legislativă, apreciem că textul propunerii legislative nu îndeplinește exigențele de claritate, precizie, previzibilitate și predictibilitate specifice unui text de lege. Cu privire la acest aspect, este de amintit că, prin Decizia nr. 26/2012, Curtea Constituțională a constatat că legiuitorul are obligația de a edicta norme care să respecte criteriile mai sus enumerate. Prin această decizie, Curtea Constituțională a statuat că, potrivit prevederilor art. 8 alin. (4) teza I din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative: „*textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje*

obscure sau echivoce”, iar în conformitate cu art. 36 alin. (1) din aceeași lege, “actele normative trebuie redactate într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, sobru, clar și precis, care să excludă orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie”.

Pe de altă parte, desemnarea proiectelor sau părților din proiecte care au ca obiectiv unic reacția la situații de urgență este prerogativa Comitetului Național pentru situații de urgență (CNSU), potrivit dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 21/2004 *privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență*.

3. Încălcarea art. 61 și 75 din Constituție

În ceea ce privește parcursul legislativ al legii deduse controlului de constituționalitate, se constată că proiectul de lege a fost înregistrat la Biroul Permanent al Senatului, în data de 7 noiembrie 2022, Senatul având calitatea de primă Cameră sesizată. La data de 19 decembrie 2022, Senatul a respins propunerea legislativă pentru completarea art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, precum și pentru modificarea art. 5 alin. (1) din Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului.

Ulterior, la data de 1 februarie 2023, propunerea legislativă a fost transmisă Camerei Deputaților, în calitate de Cameră decizională. Însă, forma adoptată de Camera Deputaților se îndepărtează în mod semnificativ de la conținutul inițiativei legislative și de la obiectivele sale declarate.

Astfel, potrivit expunerii de motive, inițiatorii au arătat că, în cadrul dezbaterilor desfășurate în Comisia parlamentară comună de anchetă pentru stabilirea cauzelor creșterii substanțiale a prețurilor gazelor naturale și energiei electrice, constituită prin Hotărârea Parlamentului României nr. 37/2021, s-a apreciat că o soluție pentru remedierea situației o reprezintă „*intensificarea ritmului de realizare a investițiilor în sectorul energetic*”. În acest context, s-a propus deblocarea unor proiecte investiționale aflate într-o fază avansată de execuție, dar blocate din motive procedurale, prin „*scoaterea unor suprafețe din interiorul ariilor naturale protejate*” în cazul în care, pentru acestea, la data de 29 iunie 2007 existau hotărâri ale Guvernului sau decrete de stat privind aprobarea de obiective de investiții pentru realizarea de amenajări hidroenergetice.

Camera decizională a extins sfera suprafețelor ce pot fi excluse din limitele ariilor naturale protejate și cu privire la terenurile aferente rețelelor de transport și distribuție a energiei electrice. În plus, s-a instituit posibilitatea scoaterii acestor suprafețe din regimul de protecție la simpla cerere a beneficiarului, fără ca legea să

definească noțiunea de „beneficiar” sau să stabilească criterii obiective pentru identificarea acestuia, termenul de soluționare fiind de numai 60 de zile de la depunerea cererii. Totodată, prin art. II al legii deduse controlului de constituționalitate, Consiliul Suprem de Apărare a Țării primește prerogativa de a desemna proiectele de apărare și securitate națională, precum și proiectele care contribuie la realizarea acestor obiective, deși atribuțiile CSAT nu pot fi modificate printr-o lege ordinară, ci exclusiv prin lege organică, în conformitate cu prevederile art. 119 din Constituție și ale Legii nr. 415/2002 privind organizarea și funcționarea CSAT. Aceste soluții legislative enunțate anterior nu au făcut obiectul inițiativei depuse la Senat și nu au fost supuse dezbaterii în această Cameră.

Diferențele de conținut juridic dintre forma proiectului respinsă de Senat și cea adoptată de Camera Deputaților sunt de o asemenea amploare - prin extinderea suprafețelor care pot fi scoase din limita ariilor naturale protejate, modalitatea de scoatere a acestor suprafețe din limita ariilor naturale protejate, respectiv la solicitarea „beneficiarului”, a termenului de conformare a autorității publice centrale pentru protecția mediului la solicitarea „beneficiarului”, modificarea atribuțiilor CSAT printr-o lege ordinară - încât echivalează cu excluderea primei Camere sesizate din procesul de legiferare. Or, potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale, legea trebuie să fie rezultatul manifestării concordante de voință a ambelor Camere ale Parlamentului, iar nu expresia unilaterală a voinței Camerei decizionale.

În același timp, forma inițiatorilor a avut în vedere o intervenție legislativă asupra art. 56¹ din OUG nr. 57/2007 prin introducerea unui nou alineat 4¹ după alineatul 4, în vreme ce forma adoptată de Camera Decizională a intervenit cu un nou alineat 8 introdus după alineatul 7.

În concluzie, Camera Deputaților a adoptat o lege care se abate fundamental de la forma respinsă de Senat, cu încălcarea art. 61 și art. 75 din Constituție, ce consacră rolul Parlamentului ca organ reprezentativ suprem și unic legiuitor, respectiv principiul colaborării celor două Camere în procesul legislativ.

În acest sens, Curtea Constituțională a statuat, printr-o jurisprudență constantă — Decizia nr. 710/2009, Decizia nr. 1.029/2008, Decizia nr. 355/2014, Decizia nr. 62/2017 și Decizia nr. 89/2017 — că principiul bicameralismului este încălcat atunci când Camera decizională adoptă soluții legislative care nu au fost analizate în Camera de reflecție, modificând în mod substanțial obiectul de reglementare al inițiativei și finalitatea acesteia.

Cu referire la jurisprudența instanței constituționale în ceea ce privește critica de neconstituționalitate extrinsecă referitoare la încălcarea dispozițiilor art. 61 alin. (2) raportate la cele ale art. 75 alin. (3) din Constituție, care consacră principiul bicameralismului, Curtea reține că, pe cale jurisprudențială, au fost stabilite două criterii esențiale pentru a se determina cazurile în care, prin procedura legislativă, se

încalcă principiul bicameralismului. Acestea constau, pe de o parte, în existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, în existența unei configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului. Întrunirea cumulativă a celor două criterii este de natură a afecta principiul constituțional care guvernează activitatea de legiferare a Parlamentului, plasând pe o poziție privilegiată Camera decizională, cu eliminarea, în fapt, a primei Camere sesizate din procesul legislativ (Decizia nr. 392/2018, par. 41).

4. Încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție referitor la principiul legalității în componenta sa referitoare la securitatea raporturilor juridice și calitatea legii

Legea dedusă controlului de constituționalitate contravine prevederilor art. 1 alin. (5) din Constituție, potrivit căruia „*în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie*”. Deși normele de tehnică legislativă nu au o valoare constituțională autonomă, Curtea Constituțională a reținut în mod constant că nerespectarea lor afectează principiul securității juridice, componentă fundamentală a statului de drept. În acest sens, instanța constituțională a statuat că respectarea acestor norme este esențială pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și claritatea și previzibilitatea acesteia, condiții necesare pentru conformarea cetățenilor și autorităților la normele legale în vigoare.

Expunerea de motive a proiectului de lege este redactată într-un limbaj imprecis, cu termeni neconsacrați juridic, precum „*accesarea excepțiilor*”, „*cadru procedural simplificat*” sau „*obiectiv investițional nemaifiind parte integrantă*”. Acești termeni nu sunt corelați cu dispozițiile clare din directivele europene menționate, nu indică articolele aplicabile și creează ambiguități majore. Nu este explicat nici în ce condiții excepțiile invocate ar putea opera, nici impactul asupra regimului de protecție a mediului. Astfel, sunt încălcate prevederile art. 8 și art. 25 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă. Chiar textul normativ conține formulări defectuoase și improprii, ceea ce încalcă în mod direct prevederile art. 50 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă. Corelativ, trebuie avută în vedere și respectarea normelor de tehnică legislativă pentru evitarea lipsei clarității, coerenței și previzibilității normei, în scopul respectării art. 1 alin. (5) din Constituție.

Utilizarea sintagmei „*zonă minimă, tampon, de lățime 100 metri*” este aptă să creeze confuzii, nefiind clar dacă termenul face trimitere la zonele tampon definite de articolul 22 alin. (1) din OUG nr. 57/2007, care sunt părți integrante ale ariilor naturale protejate și trebuie delimitate prin planuri de management aprobate de

autoritatea competentă. Fără o asemenea clarificare, norma produce incertitudine juridică în ceea ce privește aplicabilitatea regimului de protecție al acestor zone.

Se constată neconcordanță între expunerea de motive și conținutul real al textului normativ. Deși expunerea de motive susține că se urmărește doar o procedură simplificată pentru unele proiecte hidroenergetice aflate în derulare, textul final al Articolului II modifică art. 5 alin. (1) din Legea nr. 292/2018 în sensul excluderii de la evaluarea impactului asupra mediului a tuturor proiectelor desemnate prin hotărâri ale CSAT. Astfel, prin extinderea nejustificată a excepției, se eludează complet regimul juridic al protecției mediului, în contradicție cu intenția declarată de legiuitor și cu principiile previzibilității și clarității legii.

Dintr-o altă perspectivă, utilizarea sintagmei *„dacă pentru suprafețele respective, la data de 29 iunie 2007, erau aprobate, prin hotărâre a Guvernului sau Decrete de stat, obiective de investiții”* este susceptibilă de a pune în discuție neclaritatea normei, inclusiv din perspectiva respectării principiului neretroactivității legii consacrat de art. 15 alin. (2) din Constituție.

Față de cele de mai sus, lipsa corelării dintre motivare și textul normativ, cu consecința ignorării normelor de tehnică legislativă atrag neconstituționalitatea acestuia din perspectiva art. 1 alin. (5) coroborat cu art. 15 alin. (2) din Constituție.

5. Încălcarea art. 79 din Constituție

Legea dedusă controlului de constituționalitate încalcă prevederile art. 79 alin. (1) din Constituție, deoarece a fost adoptată fără a se fi solicitat avizul Consiliului Legislativ asupra formei sale finale, deși această etapă este esențială în procesul legislativ și are caracter obligatoriu.

Articolul 79 alin. (1) din Constituție prevede expres obligația ca proiectele de acte normative să fie avizate de Consiliul Legislativ, instituție cu rol esențial în asigurarea coerenței și stabilității legislației. Această obligație este detaliată și de art. 31 alin. (3) din Legea nr. 24/2000, care stipulează că instrumentele de prezentare și motivare trebuie să includă referirea expresă la avizul Consiliului Legislativ. Or, potrivit fișei legislative, ultimul aviz al Consiliului Legislativ a fost emis la data de 17.11.2022, înainte ca forma finală a proiectului să fie supusă dezbaterii Camerei decizionale, și fără a reflecta modificările aduse ulterior, inclusiv cele esențiale privind excluderea proiectelor de interes pentru securitatea națională de la evaluarea impactului asupra mediului.

Jurisprudența constantă a Curții Constituționale este clară: avizul Consiliului Legislativ este o etapă constituțională obligatorie a procesului legislativ, iar lipsa sa generează un viciu de neconstituționalitate extrinsecă. În Decizia nr. 221/2020, Curtea a reiterat că nerespectarea obligației de solicitare a avizului Consiliului Legislativ încalcă art. 79 alin. (1) din Constituție și afectează validitatea procedurii

legislative, reținând că „*avizul Consiliului Legislativ trebuie să fie solicitat înainte de adoptarea reglementării*” (p. 143, Sinteze din jurisprudența Curții Constituționale, semestrul II/2020).

Totodată, nu sunt aplicabile dispozițiile art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 73/1993 *pentru înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Legislativ*, în baza căreia avizul Consiliului Legislativ poate deveni facultativ în cazul propunerilor legislative aflate deja într-o cameră decizională. În cazul de față, Senatul a respins proiectul în 19.12.2022, iar avizele emise ulterior, cum este cazul avizului SGG nr. 4504/2023 din 23.04.2023 care a propus ample modificări ale proiectului de lege, impuneau reavizarea de către Consiliul Legislativ. Or, acest lucru nu s-a realizat, fiind ignorată obligația constituțională de reluare a procedurii de avizare.

În concluzie, adoptarea proiectului de lege în absența unui aviz al Consiliului Legislativ asupra formei finale echivalează cu o încălcare a normelor constituționale, ceea ce atrage neconstituționalitatea extrinsecă a actului normativ. Conform jurisprudenței Curții Constituționale, această omisiune nu poate fi acoperită ulterior, fiind vorba de o condiție esențială a validității actului legislativ (Decizia nr. 221/2020).

În considerarea argumentelor expuse, vă solicit să admiteți sesizarea de neconstituționalitate și să constatați că Legea pentru completarea art. 56¹ din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, precum și pentru modificarea art. 5 alin. (1) din Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului este neconstituțională, în ansamblul său.

**PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
NICUȘOR-DANIEL DAN**